

1

Leks (Mergaitė A)

NEPAŽĪSTATE MANĒS, tačiau mano veidą būsite matę. Ankstyvosiose nuotraukose mūsų bruožai iki pat liepens išskaidyti pikseliais. Net mūsų plaukai tokie išskirtiniai, kad negalėjo būti rodomi. Tačiau visa istorija ir jos sergėtojai išsikvėpė ir dabar interneto užkaboriuose mus rasite visai nesunkiai. Mėgstamiausia nuotrauka daryta rugsėjo vakarą priešais namą Mur Vudso kelyje. Vorele išpėdinome lauk ir išsirikiavome: šeši pagal ūgį, o Nojus Itanui ant rankų. Tėvas visus sustatė. Baltos šmėklėlės, besigūžiančios skaudžioje saulės šviesoje. Blėstančioje dienos šviesoje už mūsų dunksojo namas, nuo langų ir durų tįso šešėliai. Apmirę žiūrėjome į fotoaparato objektyvą. Tobulas vaizdas. Tačiau prieš Tėvui nuspaudžiant mygtuką Evė spustelėjo man ranką ir kilstelėjo į mane veidelį. Nuotraukoje atrodo, kad ji man tuoj kažką pasakys, o aš imu šypsotis. Nepamenu, ką ji pasakė, bet esu tikra, kad vėliau už tai atsiėmėme.

Į kalėjimą atvažiavau vidurdienį. Pakeliui klausiausi seno grojaraščio „Geros dienos“, kurį kadaise sudarė Džei Pi. Kai išjungiau variklį ir muziką, automobilyje stoji tylą. Atidariau dureles. Greitkelis gaudė tarsi vandenynas.

Kalėjimas paskelbė trumpą pranešimą apie Motinos mirtį. Išvakarėse internete pasiskaitinėjau straipsnių – visi buvo paviršutiniški ir visi vienaip ar kitaip minėjo laimingą pabaigą. Buvo tikimasi, kad Greisių vaikams, kai kuriems nebeslepiančiams savo asmenybės, gyvenimas klostosi gerai. Sėdėjau ant viešbučio lovos apsigaubusi rankšluosčiu, apsistačiusi kambarių tarnybos atneštu maistu ir juokiausi. Per pusryčius prikavos gulėjo šūsnis vietinės spaudos. Pirmajame puslapyje – Motina, žemiau – straipsnis apie subadytą žmogų *Whipmy Burger* užkandinėje. Rami diena.

Man priklausė karštas patiekalas ir aš kimšau iki pusryčių laiko pabaigos, kol galiausiai padavėja pasakė, kad virtuvė pradeda ruošti priešpiečius.

– Yra valgančių priešpiečius? – paklausiau.

– Ir dar kiek, – atsakė ji. Matėsi, kad jai nesmagu. – Tačiau priešpiečiai neįeina į kambario kainą.

– Nieko tokio, – atsakiau. – Ačiū. Buvo skanu.

Kai pradėjau dirbti, mano vadovė Džulija Devlin pasakė, kad ateis toks metas, kai man atsibos nemokamas maistas ir nemokami gėrimai, kai liausiuosi žavėtis tvarkingai surikiuotų vieno kąsnio užkandžių padėklais, kad nebenustatinėsiu žadintuvo, idant nepramigčiau viešbučio pusryčių. Dėl daugelio dalykų Devlin buvo teisi, bet tik ne dėl šio.

Man nebuvo tekę lankytis kalėjime, tačiau jis nedaug tėsiskyrė nuo to, ką įsivaizdavau. Už automobilių aikštelės kilo baltos sienos, viršuje apraizgytos spygliuota viela, – lyg pasakos išbandymas. Už jų virš cementinio griovio stūksojo keturi bokštai, centre – pilka tvirtovė. Motinos gyvenimėlis. Mašiną pasistačiau per toli, teko pereiti daugybę tuščių vietų. Kur ga-

lėjau, žengiau stromis baltomis linijomis. Aikštelėje, be ma- niškio, stovėjo tik vienas automobilis, jame įsikirtusi į vairą sėdėjo senyva moteris. Pamačiusi mane kilstelėjo ranką, tarsi būtume pažįstamos, aš jai irgi pamojau.

Padai lipo prie minkštėjančio asfalto. Iki priėjau duris, kūną po liemenėle išmušė prakaitas, plaukai ant sprando su- drėko. Vasariniai drabužiai kaboją spintoje Niujorke. Angliš- kos vasaros atmintyje buvo išlikusios kaip blankios ir kaskart išėjusi laukan nustebedavau pamačiusi vaiskų mėlyną dangų. Šį rytą pusnuogė priešais spintos veidrodį svarsčiau, ką rengtis. Juk ne kiekvienas darbužis tinka bet kokia proga. Išsirinkau baltus marškinius, dukslis džinsus, baltutėlius sportbačius, išraiškingus akinius nuo saulės. „Ar atrodau per dziugiai?“ – pasiteiravau Olivijos, nusiuntusi nuotrauką. Ji buvo Italijoje, linksminosi vestuvėse ant Volteros gynybinės sienos, ir man neatrašė.

Kaip kiekviename biure, taip ir čia sėdėjo registratorė.

– Ar esat susitarusi? – pasiteiravo ji.

– Taip, – atsakiau. – Atėjau pas kalėjimo viršininkę.

– Pas direktorę?

– Taip. Pas direktorę.

– Ar jūs Aleksandra?

– Taip, tikrai.

Viršininkė sakė pasitikianti prie durų.

– Šeštadienio popietėmis dirba mažiau pareigūnų, – paaiš- kino. – O po trečios lankytojai nepriimami. Bus ramu.

– Džiaugiuosi, – pasakiau. – Ačiū.

– Nederėtų taip sakyti, – pridūrė ji, – kaip tik tinkamas metas bėgti.

Dabar ji ėjo koridoriu. Pasiskaitinėjau apie ją internete. Pirmoji sugriežtinto režimo kalėjimo viršininkė moteris šalyje. Paskirta į šias pareigas ji davė kelis interviu. Norėjusi būti policininke anuomet, kai dar galiojo ūgio reikalavimai, ir jai pristigę kelių centimetrų. Sužinojo, kad tapti kalėjimo pareigūne jai ūgio pakanka, nors tai nelogiška, ji dėl to galvos nesukusi. Šiandien vilkėjo skaisčiai žydrą kostiumėlį – buvau jį mačiusi interviu nuotraukose – ir avėjo išskirtinius elegantiškus batelius, tarsi kas jai būtų šnibžtelėjęs, kad taip sušvelnins savo įvaizdį. Ji visa širdimi tikėjo perauklėjimo galia. Tikrovėje atrodė labiau pavargusi negu nuotraukose.

– Aleksandra, – ištarė ji ir paspaudė man ranką, – užjaučiu dėl netekties.

– Nereikia, – atsakiau.

Gelsvos koridoriaus sienos, nutrintos palei grindjuostas, buvo nukabinėtos susiraičiusiais plakatais apie nęstumą ir meditaciją. Gale – patikros vartai ir konvejerio juosta daiktams.

– Formalumas, – pasakė viršininkė. – Bent jau laukti nereikės.

– Kaip oro uoste, – ištariau. Prisiminiau užvakarykštę patikrą Niujorke: nešiojamąjį kompiuterį ir telefonus pilkoje dėžėje, permatomą maišelį su makiažo priemonėmis greta. Dažnai skraidantiems buvo atskiros eilės ir man dar niekada nėra tekę laukti prie patikros.

– Taip, iš tikrųjų, – pritarė ji.

Viršininkė ant judančios juostos sudėjo iš kišenių išimtus daiktus ir nuėjo pro vartus. Su savimi turėjo leidimą, rožinę vėduoklę ir vaikiško kremo nuo saulės.

– Visi šeimoje rudaplaukiai, – paaiškino ji. – Mums tokio-
mis dienomis nekas.

Leidimo nuotraukoje ji buvo tarsi paauglė, nenustygstanti iš jaudulio prieš pirmą darbo dieną. Aš kišenėse nieko neturėjau. Žengiau jai įkandin.

Viduje irgi buvo tuščia. Perėjome lankytojų centrą su plastikiniais stalais ir prie grindų pritvirtintomis kėdėmis. Jo gale – aklinos metalinės durys. Nujaučiau, kad kažkur už jų buvo Motina ir jos suvaržytos nykios dienos. Praeidama paliečiau kėdę ir pagalvojau apie savo seseris ir brolius, pritroškusiame kambaryje laukusius, kada atves Motiną. Delila čia atsilošusi sėdėjo daug kartų, Itanas buvo atėjęs kartą ir tik tam, kad parodytų savo kilniadvasiškumą. Paskui į *Sunday Times* parašė straipsnį „Kodėl sunku atleisti“, kur išvardijo daugybę nuspėjamų priežasčių.

Į viršininkės kabinetą vedė kitos durys. Ji pridėjo prie sienos savo leidimą ir apsičiupinėjo, kur raktas. Jis buvo kišenėlėje ant krūtinės, prikabintas prie laminuotos rudaplaukių vaikų nuotraukos.

– Na štai, – ištarė ji.

Kabinetas buvo paprastas, raupuotomis sienomis, pro langą matėsi greitkelis. Jai, regis, tai nepatiko: pasistatė griežtų formų medinį stalą ir biuro kėdę, rado pinigų dviem odinėms sofoms, kurių reikėjo subtilesniems pokalbiams. Ant sienų kabėjo jos sertifikatai ir Jungtinės Karalystės žemėlapis.

– Mes matomės pirmą kartą, – prakalbo viršininkė, – tačiau iki prie mūsų prisijungs teisininkas, norėčiau jums šį tą pasakyti.

Ji mostelėjo į sofas. Negalėjau pakęsti oficialių susitikimų ant patogių baldų – nežinia, kaip sėdėti. Ant stalelio stovėjo kartoninė dėžė ir plonas rudas vokas su Motinos pavarde.

– Tikiuosi, nepalaikysit to neprofesionalumu, – prabilo viršininkė, – bet iš ano meto spaudos prisimenu jus ir jūsų šeimą. Mano pačios vaikai tada dar buvo visai maži. Vis pagalvodavau apie tuos pranešimus, net ir prieš pradėdama dirbti čia. Šiame darbe pamatai daugybę dalykų. Ir tokių, apie kuriuos rašo laikraščiai, ir tokių, apie kuriuos nerašo. Ir iki šiol kai kas – nebedaug kas – mane tebestebina. Man sako: ko tu vis dar stebiesi? Na, aš dar noriu stebėtis.

Ji iš kišenės išsitraukė vėduoklę. Geriau įsižiūrėjus atrodė lyg padaryta vaiko ar kalinės.

– Jūsų tėvai mane nustebino.

Nukreipiau žvilgsnį į šalį. Saulės spinduliai mirguliavo ties lango kampu, kėsindamiesi įsprūsti vidun.

– Tai, kas jums nutiko, – siaubinga, – kalbėjo viršininkė. – Visi mes čia tikimės, kad jums galbūt pavyks atrasti sielos ramybę.

– Ar nereikėtų pasikalbėti apie tai, dėl ko man skambino te? – paklausiau.

Patikėtinis it aktorius už durų laukė savo eilės. Vilkėjo pilką kostiumą, ryšėjo ryškių spalvų kaklaraištį; jis prakaitavo. Jam sėdantis girgžtelėjo oda.

– Bilas, – prisistatė, vėl atsistojo ir paspaudė man ranką. Marškinių apykaklė, jau nebe pirmo švarumo, irgi buvo pilka. – Kiek žinau, – pareiškė iš karto, – jūs taip pat teisininkė.

Jis buvo jaunesnis, negu tikėjausi, gal netgi jaunesnis už mane. Gali būti, kad studijavome tuo pačiu metu.

– Kompanijos reikalai, – pasakiau ir kad jis pasijustų laisviau, pridūriau: – Apie testamentus neišmanau.

– Tam čia ir esu, – pasakė Bilas.

Padrąšinamai šyptelėjau.

– Taigi! – ištarė Bilas ir pabeldė į kartotinę dėžę. – Čia asmeniniai daiktai. O čia – dokumentas.

Jis stumtelėjo man voka, aš jį atplėšiau. Drebančia Motinos ranka surašytame testamente buvo sakoma, kad Debora Greisi paveda savo dukteriai Aleksandrai Greisi įvykdyti jos valią. Deboros Greisi turtą esą sudaro, pirma, turtas Jos Didenybės Nortvudo kalėjime, antra, apie dvidešimt tūkstančių svarų, paveldėtų iš jos velionio vyro Čarlzo Greisio, ir, trečia, nuosavybė Mur Vudso kelyje 11, Holoufilde. Turtas turįs būti padalytas po lygiai gyviems Deboros Greisi vaikams.

– Vykdytoja, – ištariau.

– Ji, regis, buvo įsitikinusi, kad esate tam tinkamiausias asmuo, – pasakė Bilas.

Nusijuokiau.

Įsivaizdavau Motiną kameroje, žaidžiančią šviesiais, ilgais, kelius siekiančiais plaukais. Tokiais ilgais, kad norėdama ką nors nustebinti, juos prisėsdavo. Ji svarsto dėl testamento, kuriuo rūpinasi Bilas. Jam jos gailla, jis noriai jai padeda ir kaip šiandien prakaituoja. Jam norėtusi paklausti daugybės dalykų. Motina laiko rašiklį, dreba neva iš sielvarto. Vykdytojas, aiškina Bilas, tai garbė. Tačiau tai ir administracinė našta, vykdytojui teksią bendrauti su paveldėtojais. Motina su pilve išvešėjusiu vėžiu ir turėdama vos kelis mėnesius, kad mus išdurtų, kuo puikiausiai žino, ką paskirti.

– Neprivalote to imtis, – pasakė Bilas. – Jei nenorite.

– Žinau, – atsakiau; Bilas krustelėjo pečius.

– Galiu jums padėti susitvarkyti su svarbiausiais dalykais, – tarė jis. – Turto visai nedaug. Ilgai netruksite. Svarbiausia, – tą turėčiau omenyje, – kad paveldėtojai būtų nusiteikę palankiai. Kad ir kaip nuspręstumėte paskirstyti turtą, pirmiausia atsižvelkite į brolius ir seseris.

Kitą dieną turėjau užsisakiusi skrydį atgal į Niujorką. Pagalvojau apie lėktuvo vėsą, apie tvarkingus valgiaraščius, kuriuos išdalija vos pakilus. Įsivaizdavau, kaip leidžiuosi į kelionę, tris čia praleistas dienas paskandinusi laukiamojo gėrimais, ir atsibundu šilto vakaro prieblandoje, manęs laukia automobilis, parvešiantis namo.

– Man reikia pagalvoti, – pasakiau. – Dabar tam netinkamas metas.

Bilas padavė popieriaus skiautę su blyškiai pilkai ranka užrašyta pavarde ir telefono numeriu. Vizitinės kortelės kalėjimui buvo per brangu.

– Lauksiu žinių, – pasakė jis. – Jeigu nuspręstumėt atsakyti, praverstų pasiūlymas, kas kitas galėtų to imtis. Galbūt kas nors iš kitų paveldėtojų.

Įsivaizdavau, kaip siūlau Itanui, Gabrieliui ar Delilai.

– Galbūt, – ištariau.

– Pradėkim nuo to, kad čia yra visi jos Nortvude turėti daiktai, – paėmęs dėžę pasakė Bilas. – Galiu jums šiandien juos atiduoti.

Dėžė lengva.

– Veikiausiai ne itin vertingi, – kalbėjo Bilas. – Ji buvo prisirinkusi paskatinamųjų taškų – už gerą elgesį ir panašiai, – tačiau už šių sienų jie didelės vertės neturi.

– Apmaudu, – pasakiau.

– Kitas dalykas, – pasakė viršininke, – kūnas.

Ji nuėjo prie darbo stalo ir iš stalčiaus išėmė žiedais susegtų plastikinių įmaučių aplanką. Įmautėse buvo sudėtos skrajutės ir katalogai. Tarsi padavėja valgiaraštį atvertė aplanką man prieš akis. Spėjau pastebėti niūrų šriftą ir kelis užuojautos kupinus veidus.

– Galit pasirinkti, – ji pervertė puslapį. – Jei norit. Laidojimo agentūros. Kai kurios prisistato išsamiau: paslaugos, karstai ir kitkas. Visos čionykštės – aštuoniasdešimties kilometrų spinduliu.

– Man regis, įvyko nesusipratimas, – ištariau. Prieš viršininkei užverčiant aplanką, spėjau pamatyti leopardo kailio raštu išmargintą katafalką. – Neatsiimsiu kūno.

– Ak, – ištare Bilas. Viršininke, jeigu ir sutriko, to neparodė.

– Tokiu atveju, – paaiškino ji, – pagal bendrąją kalėjimo tvarką jūsų motiną palaidosime bevardžiam kape. Ar neprieštaraujate?

– Ne, – atsakiau, – neprieštarauju.

Dar turėjau susitikti su kapelione, kuri norėjo su manimi pasimatyti. Paprašė, kad ateičiau į lankytojų koplyčią automobilių aikštelėje. Viršininke padėjėja palydėjo mane į žemą priestatą. Virš durų buvo pakabintas medinis kryžius, langai uždengti spalvotu krepiniu popieriumi. Vaikiški vitražai. Šešios suolų eilės priešais laikiną pakylą su ventiliatoriumi, stovu Šventajam Raštui padėti ir nukryžiuoto Jėzaus statula.

Kapelionė laukė ant antro suolo nuo galo. Atsistojo manęs pasitikti. Ji buvo apvalaina ir sukaitusi: veidas priemoje, baltas apdaras, mažos plaštakos, suėmusios mano rankas.

– Aleksandra, – prakalbo ji.

– Sveiki.

– Jums tikriausiai smalsu, kodėl norėjau su jumis pasimatyti.

Ji buvo išmokusi būti švelni. Nesunkiai ją įsivaizdavau pigaus viešbučio konferencijų salėje, prisisėgusią kortelę su vardu ir besiklausančią pranešimo apie pauzių svarbą – reikia leisti žmonėms kalbėti.

Laukiau.

– Per kelerius paskutinius metus su jūsų motina praleidau daug laiko, – kalbėjo ji. – Matote, dirbau su ja ir seniau, tačiau pastaraisiais metais pastebėjau permainų. Ir vyliausi, kad jums šiandien tos permainos suteiks paguodą.

– Permainos? – pakartojau. Jaučiau, kad imu šypsotis.

– Per tuos metus ji daug rašė. Jums, Itanui ir Delilai. Esu girdėjusi apie jus visus. Apie Gabrielį ir Nojų. Parašydavo ir Danieliui, taip pat Evai. Motinai netekti vaikų, kad ir kokių nuodėmių ji būtų padariusi... ji labai daug neteko. Ji atnešdavo man savo laiškus, kad patikrinčiau rašybą ir adresus. Kai neat-sakydavot, vis manydavo, kad blogai užrašė adresą.

Pro krepinį popierių smelkėsi rusva šviesa. Pamaniau, kad langus uždengė kalinės, bet dabar įsivaizdavau, kaip pati kapelionė po priėmimo valandų užsikorusi ant kėdės puošia savo karalystę.

– Norėjau su jumis pasimatyti dėl atlaidumo. Jeigu atleidiat jums prasikaltusiems žmonėms, dangiškasis tėvas atleis ir jums.

Ji uždėjo delną man ant kelio. Per džinsus pajutau šilumą, tarsi kas nors būtų ant jų išsipylę.

– Bet jeigu neatleisit kitiems už jų nuodėmes, – ištarė ji, – Viešpats neatleis jūsų nuodėmių.

– Atlaidumas, – ištariau. Žodis įstrigo gerklėje. Vis dar šypsojau.

– Ar gavote? – paklausė kapelionė. – Laiškus?

Gavau. Paprašiau tėčio – suprantate, tikrojo tėčio, o ne mano kraujyje esančio užkrato, – sunaikinti visus, kai tik ateis. Juos atpažinti buvo nesunku: jie ateidavo atplėšti, su atspaustu perspėjimu, kad laiškas nuo Jos Didenybės Nortvudo kalėjimo kalinės. Tuoj po dvidešimt pirmojo gimtadienio, kai iš universiteto po studijų grįžau namo, tėtis prisipažino, kad visus tuos prakeiktus laiškus dėjo į dėžę. „Tiesiog pamaniau, – pasakė jis, – kad kada nors tau galbūt bus įdomu...“ Veikiausiai buvo žiemos atostogos, nes kepsninė stovėjo sodo pašiuurėje. Tėtis padėjo ją išridenti, mudu stovėjome įsisiautę į paltus, – jis su pyške, aš su puodeliu arbatos, – ir mėtėme juos į ugnį.

– Man rodos, jus apgavo, – pasakiau kapelionei. – Apie apsilankymus kalėjime pasakojama daug. Tie, kurie viduje, laukia, kol juos aplankys. Kad jiems atleis. Lankytojai metų metus apie tai mąsto ir niekaip neapsisprendžia, ar tai padaryti. Ką gi. Galiausiai nueina. Paprastai tai tėvas ir vaikas, galbūt nusikaltėlis ir auka – visaip būna. Bet nueina. Ir pasikalba. Ir net jeigu lankytojas *neatleidžia* tam žmogui tikrąja žodžio prasme, jie vis tiek iš to ką nors gauna. Bet mano motina mirusi. Ir aš niekada jos nesu aplankiusi.

Nusmelkė siaubas, kad tuoj pravirksiu, todėl užsidėjau akinius nuo saulės. Kapelionė virto balta beforme šmėkla tamsiame fone.

– Atsiprašau, negaliu jums padėti, – leptelėjau nei ši, nei tą ir nusvyrinėjau tarp suolų.

Saulė nebekepino, metas išgerti. Pagalvojau apie viešbučio barą ir pirmąją taurę, nuo kurios apsunksta galūnės. Viršinin-kės padėjėja laukė manęs.

– Ar jau viskas? – paklausė. Mūsų juodi šešėliai tįsojo ant asfalto ir kai prie jos priėjau, susiliejo į keistą pabaisą. Jos pa-maina veikiausiai jau buvo pasibaigusi.

– Taip, – pasakiau. – Išeinu.

Automobilyje pasitikrinau telefoną. Olivija buvo atrašiusi: „Ar gali būti per džiugu?“

Pasidėjau Motinos kartoninę dėžę ant kelių ir atidariau. Čia buvo visko. Žinoma, Biblija. Plaukų šepetys. Dvi žurnalų iškarpos, suklijuotos lipniąja juoste: atostogų Meksikoje prie jūros reklama ir vystyklų reklama, kurioje ant baltos antklo-dėlės gulėjo švarūs, patenkinti vaikiukai. Dar buvo laikraščio iškarpa, kur buvo rašoma apie Itano savanoriavimą Oksforde. Trys šokolado plytelės ir beveik tuščias lūpdažis. Iš Motinos daiktų kaip visada apie ją negalėjai sužinoti nieko.

Paskutinį sykį Motiną mačiau tądien, kai pabėgau. Rytą pa-budau apsišlapinusi ir supratau, kad man galas – jeigu nieko nedarysiu, šitoje pačioje lovoje ir mirsiu.

Kartais mintimis nukeliauju į mūsų kambarėlį. Dvi vien-gulės lovos, nukištos į priešingus kambario kampus kuo toliau viena nuo kitos. Mano ir Evės lovos. Tarp jų kabo lempu-tė be gaubto, ji virpčioja nuo žingsnių koridoriuje. Paprastai kambarys apytamsis, bet kartais, jeigu Tėvas taip nusprendžia,

lemputė dega ištisomis dienomis. Langą, kad nesimatyty, koks paros metas, jis užkalė suplota kartonine dėže, tačiau pro ją besiskverbianti blausi ruda šviesa rodo mums mūsų dienas ir mūsų naktis. Už kartono kadaise buvo sodas, o už jo – viržynas. Darėsi vis sunkiau patikėti, kad tos vietos, laukinės, su besikeičiančiais orais, tebėra. Pilkoje prieblandoje tarp lovų matai dviejų metrų Teritoriją, kurią mudvi su Eve pažįstame kaip savo penkis pirštus. Ištisis mėnesius aptarinėjame, kaip nukeliauti nuo mano lovos iki jos: žinome, kaip įveikti siūbuojančius plastikinių maišų kalnus, iš kurių kyšo daiktai, kurių pavadinimų neprisimename; žinome, kad reikia plastikinės šakutės, kad pereitum Dubens pelkę, pajuodusią ir sustingusią, jau beveik išdžiūvusią; aptariame, kaip geriau įveikti Poliesterio viršukalnes, kad kuo mažiau išsipurvintum: ar rinktis aukštikalnių perėjas ir rizikuoti, ar šliaužti puvėkų tuneliais, nežinant, kas ten laukia.

Naktį vėl apsišlapinau. Suriečiau pirštus, pakreipiau kulkšnis ir atsispyriau kojomis, tarsi plaukčiau – taip dariau kas rytą pastaruosius kelis mėnesius. Du. Gal tris. Ištariau kambariui tai, ką atsidūrusi laisvėje pasakyčiau pirmam sutiktam žmogui: „Aš Aleksandra Greisi, man penkiolika. Paskambinkite į policiją.“ Tada, kaip ir kiekvieną rytą, pasigrėžiau į Evę.

Seniau buvome prirakintos viena kryptimi ir aš visą laiką ją matydavau. Dabar ji buvo pririšta atvirksčiai ir mudviem tekdavo persikreipti, kad pažvelgtume viena kitai į akis. Šiaip matydavau jos pėdas ir išsišovusius kojų kaulus. Oda, lyg ieškodama šilumos, glaudėsi į kiekvieną griovelį.

Evė šnekėjo vis mažiau. Kalbinau gražiuoju ir šaukiau ant jos, drąsinau ir dainavau dainas, kurias girdėjom mokykloje,

kai ją dar lankėme. „Tavo eilė, – sakydavau. – Ar pasirengusi dainuoti savo partiją?“ Viskas veltui. Dabar, užuot ją mokiusi skaičių, kartojau juos sau. Tamsoje pasakojau jai visokias istorijas, tačiau nesulaukiau nei juoko, nei klausimų, nei nuostabos. Tebuvo tyli Teritorijos erdvė ir per ją atsklandantis jos negilus kvėpavimas.

– Eve, – ištariau. – Eve, šiandien.

Per besileidžiančias sutemas grįžau į miestą. Tiršta auksinė šviesa sklido tarp medžių ir liejosi plačiuose laukuose, tačiau kaimų ir sodybų šešėliuose jau buvo tamsu. Svarsčiau, gal važiuoti per naktį ir pasiekti Londoną prieš aušrą. Dėl laiko juostų skirtumo kraštovaizdis atrodė ryškus ir keistas. Vėikiausiai užmigčiau šalikelėje kur nors pakeliui – tokia perspektyva neviliojo. Sustojau aikštelėje ir užsisakiau viešbučio kambarį su oro kondicionieriumi Mančesteryje.

Pirmaisiais blogais metais kalbėdavom vien apie pabėgimą. Tai buvo Rišimo dienos, kai mus pririšdavo tik naktį ir neskaudžiai – minkštais, baltais raiščiais. Mudvi su Eve miegodavom vienoje lovoje, po vieną mūsų riešą būdavo pririšta prie lovos kojos, laisvomis rankomis susikibdavom. Motina ir Tėvas per dieną būdavo su mumis, bet daug ką galėjom daryti nevaržomi: mokyti (Biblijos ir įtartinos pasaulio istorijos), mankštintis (vienais marškinėliais ir kelnaitėmis šuoliuodavom po kiemą; kartą keli Holoufildo vaikiūkščiai, norėdami į mus pavėpsoti ir iš mūsų pasijuokti, prasibrovė per dilgėles mūsų sklypo gale) ir valgyti (kai pasisekdavo – duonos ir vandens). Garsioji mūsų šeimos nuotrauka buvo padaryta

prieš šio laikotarpio pabaigą, prieš prasidedant Grandinių dienoms, kai net ir tėvų standartais pasidarėme nebetinkami fotografuoti.

Kalbėdavomės, kad reikėtų raiščius nusiplėšti dantimis, o gal nuo virtuvinio stalo nugvelbti peilį ir paslėpti chalato kišenėje. Galėtume po kiemą šuoliuoti vis greičiau, o tada leistis bėgti, išskuosti pro sodo vartus, paskui – į Mur Vudso kelią. Tėvas kišenėje nešiodavosi mobilųjį telefoną – jį būtų buvę nesunku nušvilpti. Kai galvoju apie anuos laikus, pasijuntu visiškai sutrikusi, to sutrikimo daktarei K, nepaisant visų jos argumentų, taip ir nepavyko išsklaidyti. Tai buvo parašyta policininkų, žurnalistų ir slaugių veiduose, nors tiesiai to niekas niekada nepaklausė. Kodėl nepabėgote, kai tam buvo proga?

Mat nebuvo taip jau blogai. Mums buvo smagu drauge. Būdavom pavargę, kartais alkani, pasitaikydavo, kad Tėvas taip vožtelėdavo, kad akis būdavo užtinusi visą savaitę (Gabrieliui) arba kas nors trakstelėdavo krūtinėje (Danieliui). Bet mes nenutuokėm, kas mūsų laukia. Aš daugybę naktų knaisiojausi atmintyje, tarsi studentas bibliotekoje nuo senų foliantų braukiau dulkes ir rausiausi kiekvienoje lentynoje, ieškodama akimirkos, kai turėjau suprasti – na štai, metas veikti. Šios knygos neprisimenu. Ją paėmė prieš daug metų ir negražino. Tėvas mokė mus susisodinęs prie virtuvės stalo, nuolankumą klaidingai laikydamas pamaldumu, o Motina prieš miegą ateidavo patikrinti, ar mes gerai priišti. Ankstų rytą pabUSDavau greta Evės, jausdama jos kūno šilumą. Kalbėdavomės apie ateitį.

Nebuvo taip jau blogai.

* * *